

Leefomgevingskwaliteit = biodiversiteit?!

Spreker: Eddy Schabbink (IPC Groene Ruimte).
Gespreksleiding: Judith Veraart (directeur VVM).
Tekst: Anouk Paris (gemeente Someren en
bestuurslid Netwerk Jong Leefomgeving).

Biodiversiteit gaat over bio (leven) en diversiteit (afwisseling). Het is een graad van verscheidenheid aan levensvormen (planten, dieren, insecten et cetera) binnen een gegeven leefgebied. Een nette en opgeruimde leefomgeving vinden wij best mooi, maar voor planten, dieren en insecten veroorzaakt deze problemen. Redeneer dus niet alleen vanuit de mens, maar ook vanuit dieren bij het ontwikkelen van de leefomgeving!

Een kikker heeft volgens Schabbink vijf v's nodig om te overleven: voedsel, vocht, veiligheid, verbinding en voortplanting. Dat is voor andere soorten, inclusief mensen, niet anders. Onderzoek van het PBL wijst uit dat het structureel slecht gaat met de leefomgeving voor mens en dier. Er is genoeg te doen om het biodiversiteitssysteem te herstellen.

Ecologische balans moet terug

Het beeld van biodiversiteit wordt bepaald vanuit de tijd waarin we leven, stelt Schabbink. De huismus kwam naar ons toe

doordat wij graan gingen telen. We moeten dus niet alleen 'eigen' soorten behouden, maar ook het ecologisch systeem in balans houden. Om dat te realiseren moeten we aan de slag gaan met de onderste laag: de bodem. Daar zit het herstel. Als er vervolgens een verscheidenheid aan planten en grassen ontstaat, trekt deze diverse soorten insecten aan. En als het met de insecten goed gaat, dan bouwt de voedselpiramide zichzelf weer op en krijgen we een dynamisch en veerkrachtig voedselweb dat ook tegen een stootje kan. Een gezonde fysieke leefomgeving waarin ziekten en plagen

veel minder de overhand hebben.

Biodiversiteit levert goederen en diensten aan mensen en wordt tegelijk beïnvloed door menselijke activiteiten. Kijk niet krampachtig hoe we de huidige toestand van de natuur kunnen behouden, bepleit Schabbink. "Bekijk functies integraal. Traditioneel gezien werken we met gescheiden functies. We zoeken nu oplossingen binnen die functies. Complexe opgaven als biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouw, landbouwtransitie los je op door integraal en vanuit samenhang naar de opgaven te kijken. Door functies te combineren kunnen we een balans vinden tussen natuurinclusief en mensinclusief ontwikkelen." Daarvoor moeten we volgens Schabbink twee dingen doen:

1. duurzame opgaven combineren;
2. eenzijdige gebiedsfuncties loslaten.

Sturen vanuit onderhoud leefomgeving

Hoe doen we dat? Enerzijds door invulling te geven aan de 5 v's en anderzijds door vanuit het onderhoud van de leefomgeving te sturen, zegt Schabbink. Daar zijn de volgende voorwaarden voor in te zetten:

- ken de abiotische factoren van je gebied, zoals temperatuur, hoeveelheid licht, aanwezigheid van water, samenstelling van de bodem et cetera;
- gradiënten, hoogteverschillen door o.a. taluds, natuurlijke oevers maar ook zoals het terugbrengen van oorspronkelijke

meanderende rivierlopen;

- structuurvariatie en gelaagdheid, zoals struiken en diverse grassoorten langs bomenrijen;
- leeftijdsverschillen van planten;
- verschillen in soorten (dragen bij aan veiligheid);
- verschillen in bloeitijd (dragen bij aan voedsel gedurende het jaar);
- verschillen in dichtheid;
- verschillen hoogte van toppen van planten.

Het is volgens Schabbink nodig om kwalitatieve criteria op te stellen van waaruit we een groene (lees: biodiverser) omgeving ontwikkelen. Zo kunnen we kwantitatief sturen op het toepassen van de criteria. We moeten ook niet vergeten de effecten te monitoren. Leidt een maatregel tot een hogere biodiversiteit? Dit is van belang om te achterhalen of het beoogde doel wordt behaald.

Huidige en volgende generaties moeten leren combineren, om de leefomgeving zo vanuit kwaliteit verder te ontwikkelen.

Eerst biosphere op orde brengen

Biodiversiteitsverlies is een teken dat je je eigen huis aan het slopen bent, stelt Schabbink. De mondiale instorting van de biodiversiteit veroorzaakt klimaatverandering. Het ecosysteem is uit balans. De duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) dragen er onder andere aan bij dat we de 'biosphere' weer op orde brengen, dan de 'society' en dan de 'economy'. De basis moet op orde zijn voordat we verder gaan ontwikkelen. ●

